

Irtisanominen, lomautus, osa- aikaisuus ja ansiopäiväraha

29.1.2018

Opettajien Työttömyyskassa
Toimistopäällikkö Mikko Häyrinen
Tiimiesimies Hanna Juvonen

Yleistä työttömyysturvasta

- Ansiopäivärahan maksaminen edellyttää muutosta kokoaikatyössä työllistymiseen
  - Irtisanominen, lomautus, osa-aikaistaminen, osa-aikaisuus
- Ansiopäiväraha-oikeus ja esimerkiksi päivärahan suuruus ratkaistaan pääsääntöisesti samoilla perusteilla, riippumatta työttömyyden syystä
  - Esimerkiksi osa-aikaistamisen kohdalla edellytetään työnhakijana olemista samoilla ehdoilla kuin kokonaan työttömäksi jäätäessä
- Ansiopäivärahaa ei koskaan voida maksaa henkilölle, joka ei ole työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa
- Jäsenyyden ylläpito on edellytys päivärahan maksamiselle

Ansiopäivärahan saamisen ehdot 1/2

- Riittävä jäsenyysaika
  - Vähintään 26 jäsenyysviikkoa
  - Edellisen kassan jäsenyysaika voidaan yleensä hyväksyä ja laskea mukaan jäsenyysajan kestoa tarkistettaessa (alle kuukauden katko jäsenyyksissä)
- Riittävä työskentely jäsenyysaikana
  - Vähintään 26 kerryttävää työssäoloviikkoa
  - Opetustyössä oppilaitoksessa: kalenteriviikko, jossa opetustyötä on vähintään 8 tuntia (esim. 8 oppituntia á 45 min.)
  - Muussa työssä (myös lastentarhanopettajat) vaadittava työaika on 18 tuntia (á 60 min.)
- Jäsenyys- ja työssäoloehto on pidempi, jos kerryttävää työtä ei ole viikolla 1/2014 tai sen jälkeen

Ansiopäivärahan saamisen ehdot 2/2

- Työnhakijaksi ilmoittautuminen TE-toimistoon
  - Pyydä tietoa työllistymistä edistävästä toimenpiteistä
  - Muista kertoa opiskeluoikeudesta ja pyydä sen tukemista palveluna
  - Muista kertoa yritystoiminnasta
- Työhaun ylläpito TE-toimiston edellyttämällä tavalla
- Työmarkkinoille suuntautuminen
  - Muista, että ansiopäivärahan saaminen edellyttää kokoaikatyön hakemista!
- Ei työvoimapolitiittista estettä päivärahan maksamiselle
  - Oma ero työstä, kieltäytyminen työstä, päätoiminen opiskelu, päätoiminen yrittäjäyys tai muu työvoimapolitiittinen este vaikuttavat päiväraha-oikeuteen.

Mistä alkaen päivärahaa haetaan?

- Työsuhteen päätyttyä tai ensimmäisestä lomautuspäivästä
- Irtisanomisaikana
  - Jos olet ollut osa-aikaisessa työssä, voit edelleen hakea soviteltua ansiopäivärahaa.
- Osa-aikaistaminen
  - Osa-aikaistamisessa oikeus soviteltuun päivärahaan voi alkaa irtisanomisajan jälkeen.
  - Huomio! Ei koske vapaaehtoisia osa-aikatyöhön siirtymisiä, jollei taustalla ole lakisääteinen syy, kuten esim. osittainen hoitovapaa, osa-aikaeläke tai osatyökyvyttömyyseläke
- Osa-aikatyöhön paluu
  - Oikeus soviteltuun päivärahaan kun työ muuttuu jälleen osa-aikaiseksi

Miten päivärahan suuruus lasketaan? 1/2

- Ennakonpidätyksen alaisesta palkkakertymästä (ml. luontaisedut), jonka henkilö on saanut 26 työssäoloehtoon hyväksyttävän työviikon aikana
  - Pois laskettavia eriä mm. lomaraha, lomakorvaus
  - Lisäksi tehdään sotumaksuvähennys (4,48 % vuonna 2018)
- Päivärahan perusteena oleva palkka ei siis ole viimeisen kuukauden palkka!
- Palkkatodistuksessa on joko
  - Ilmoitettava lomarahan/-korvauksen tms. erän suuruudet ja se, sisältyvätkö ne ennakonpidätyksen alaiseen palkkaan tai
  - Laskettava em. erät pois, tai jos niitä ei ole alkuunkaan maksettu, ilmoitettava, että ennakonpidätyksen alainen palkka ei sisällä kyseisiä eriä.

Miten päivärahan suuruus lasketaan? 2/2

- Pääsääntö: välittömästi työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumista edeltävältä ajalta
- Poikkeukset:
  - Jos ns. hyväksyttävä syy, tätä edeltävältä ajalta
  - Jos osa-aikaeläke, osatyökyvyttömyyseläke, osittainen hoitoraha, tätä edeltävältä ajalta
- En ehtinyt olla työssä 26 kalenteriviikkoa työn päättyessä/osa-aikaistuessa
  - Jäsenyysaikaista työtä voidaan laskea yhteen, eli vaadittava viikkomäärä voidaan saada kokoon erillisistä jaksoista

Päivärahan määrästä eri tulotasoilla

- Arvion omasta päivärahasta/päivä voi laskea Opettajien Työttömyyskassan verkkosivujen kautta löytyvällä laskurilla
- Esimerkkejä päivärahan tasosta 2018:

Kk-palkka, brutto	Päiväraha pvä / kk, brutto	% kk-palkasta
2000	57,81 / 1243	62 %
2500	67,80 / 1458	58 %
3000	77,80 / 1673	55 %
3500	84,71 / 1821	52 %

Päivärahan kesto

- Ansio-osan enimmäisaika tällä hetkellä enintään 400 etuuspäivää.
- Jos työhistoriaa enintään kolme vuotta, 300 päivää.
- Jos työssäoloehto täyttyy sen jälkeen kun työnhakija on täyttänyt 58 vuotta ja työhistoriaa on vähintään 5 vuotta edellisen 20 vuoden aikana, 500 päivää.
- Lisäpäiväoikeus porrastuu syntymävuoden ja hakijan iän perusteella jolloin tietyissä tilanteissa oikeus 65 vuoden täyttämiseen saakka.

Lisäpäivät

- Päivärahaa voidaan maksaa enimmäisajan (500 päivää) estämättä ns. lisäpäiväoikeuden perusteella sen kalenterikuukauden loppuun jona henkilö täyttää 65 vuotta seuraavasti:
  - Vuonna 1950–1954 syntyneet,
    - jos täyttänyt 59 vuotta ennen 500 pvän päättymistä ja
    - työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana
  - Vuonna 1955-1956 syntyneet
    - jos täyttänyt 60 vuotta ennen 500 pvän päättymistä ja
    - työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana
  - Vuonna 1957 tai sen jälkeen syntyneet
    - jos täyttänyt 61 vuotta ennen 500 pvän päättymistä ja
    - työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana

Hakemuksen täyttäminen kokonaan työttömäksi irtisanottuna tai lomautettuna

- Ensimmäinen hakemus voidaan lähettää kahdelta täydeltä kalenteriviikolta työnhakijaksi ilmoittautumisesta lukien, jälkikäteen tai lomautusjakson päätyttyä
- Tätä seuraavat joko 4 kalenteriviikon tai kuukauden välein
  - Jos kokonaan työtön, ei sivutuloja tai ansiopäivärahasta vähennettäviä muita etuuksia, hakurytmiksi suositellaan 4 peräkkäisen kalenteriviikon rytmiä
  - Muille hakijoille suositellaan palkan/vähennettävän etuuden maksurytmin mukaista hakurytmiä, yleensä kalenterikuukausi
- Hakemus täytetään kaikilta päiviltä, myös viikonlopuilta

Hakemuksen täyttäminen osa-aikatyössä

- Ensimmäinen hakemus voidaan lähettää jälkikäteen täytettynä ensimmäisestä osa-aikatyön päivästä alkaen kyseisen kalenterikuukauden viimeiseen päivään
- Seuraavat hakemukset lähetetään aina kalenterikuukausittain, jälkikäteen
  - Huomio! Jos palkanmaksurytmi on muu kuin kalenterikuukausi, kuukauden hakurytmistä voidaan poiketa
    - Palkka maksetaan esim. kuun 15. päivästä seuraavan kuun 14. päivään, jolloin hakurytmiksikin on tarkoituksenmukaista ottaa aikaväli 15 päivä-14 päivä

Hakemuksen liitteet

- Palkkatodistus ajalta, jona työssäoloehto on täyttynyt
- Irtisanotulla tai osa-aikaistetulla työtodistus tai muu asiakirja, josta käy ilmi palvelussuhteen alku- ja päivämäärä (kokoaikaisen työllistymisen päivämäärä) ja muutoksen syy, muutosta edeltänyt työaika
- Lomautetulla lomautusilmoitus ja lomautusjaksojen väliset palkkalaskelmat
- Sivutuloja?
  - Toinen palkkatyö, toimitettava palkkalaskelma ja työsopimus
  - Yritystoimintaa? Viimeksi vahvistetun verotuksen verotuspäätös ja erittelyosa

Muut hakemuksen liitteet

- Lakisääteinen etuus, esimerkiksi eläke? Eläkepäätös ja viimeisin ilmoitus eläkkeen suuruudesta.
  - Koskee myös osa-aika- ja osatyökyvyttömyyseläkettä
  - Muita etuuksia, joista on toimitettava päätös, ovat mm. erityyppiset tapaturmaan perustuvat etuudet
- Kotihoidon tuki itselle tai puolisolle?
  - Ilmoitettava kummassakin tilanteessa.
  - Jos tuki maksetaan puolisolle, täytettävä ja lähetettävä lisäksi kotihoidon tukea koskeva selvitys (löytyy Opetk:n verkkosivuilta)
- Lisätietoja liitteistä kassan verkkosivuilta
- Puutteelliset liitteet hakemuksessa?
  - Pyydämme aina täydennystä hakemukseen.

Kun päivärahan maksaminen alkaa

- Ensimmäisiin työttömyyspäiviin asetetaan omavastuu-aika
- Työttömyyskassa antaa päätöksen päivärahan suuruudesta
- Verotuksesta
  - Etuuksia verotetaan suhteessa tiukemmin kuin palkkatuloa
  - Tarkista, miltä veroprosenttisi vaikuttaa (vero.fi) koko vuoden verotuksen kannalta
  - Veroprosentti kannattaa tarkistaa erityisesti, jos sinut on irtisanottu kokonaan tai jos työ on osa-aikaistettu/palaa osa-aikaiseksi
  - Muista pyytää muutosverokortti etuutta varten!

Omavastuu aika

- Omavastuu aika on kerrytettävä ennen kuin päivärahaa voidaan maksaa
- Omavastuuajan on kerryttävä kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana
- Omavastuu aika on 5 työtöntä arkipäivää tai vastaava aika työttömyyttä osa-aikatyössä
- Omavastuu aika lasketaan työttömänä aikana siitä työajasta, joka on ko. tehtävän enimmäistyöaika
  - Jos työaika on esim. 50 %:ia kokoaikatyöstä, omavastuu aika karttuu 10 arkipäivässä

Erityisesti osa-aikaistuksesta, työajan palaamisesta osa-aikaiseksi ja osa-aikatyön vastaanottamisesta työttömänä

- Soviteltu ansiopäiväraha voi korvata palkanerotusta kokoaikatyön palkkaan nähden, jos
  - Jäljelle jäävä työaika enintään 80 %:ia ko. tehtävän kokoaikaisen työn työajasta
    - Huomioitava opetustyössä! Ei päätoimisuudesta, vaan täysistä työtunneista
    - Jos säännöllinen kuukausipalkka, työaika = palkan perusteena oleva työaika
  - Lisäksi verrataan osa-aikatyön palkkaa suhteessa päivärahan perusteena olevaan palkkaan
- Jos työaika on yli 80 %:a, työtä pidetään kokoaikaisena, eikä ansiopäivärahaa voida maksaa.
- Miten työaikaa tarkasteltaisiin?
  - Kuukausipalkkaisessa työssä tai kuukauden palkanmaksurytmiin kuuluvassa työssä työaikaa tarkastellaan kalenterikuukauden hakujaksossa

Esimerkki sovittelusta päivärahasta

- Esitiedot: A on kuukauden jaksolla osa-aikatyössä, tuloa yhteensä 800 euroa. Tulot huomioidaan suojaosan eli 300 euron ylittävältä osalta, eli huomioitava tulo on 500 euroa. Tästä puolet, eli 250 euroa pienentää päivärahaa.
- A:n palkka ennen työttömyyttä on ollut 2500 euroa ja päiväraha kokonaan työttömänä on 67,80 euroa, eli kuukaudessa keskimäärin 1457,70 euroa. Soviteltu päiväraha ja ansaittu palkka voivat olla yhteensä enintään perusteena olevan palkan verran, eli 2388 euroa.
- Soviteltu päiväraha lasketaan vähentämällä kokonaan työttömän päivärahasta 50 % suojaosan ylittävästä palkasta, eli $1457,70 - [(800 - 300) / 2] = 1207,70$ euroa kuukaudessa.
- Minkä verran A:n tulot paranivat: A:n soviteltu päiväraha ja ansaitsema palkka yhteensä ovat 550 euroa paremmat kuin kokonaan työttömänä (tulot yhteensä 2007,70 euroa, päiväraha kokonaan työttömänä 1457,70 euroa).

Mitä tapahtuu, jos päiväraha-oikeuden alkamisen jälkeen työllistyn uudelleen?

- Työttömyyden/ansiopäiväraha-oikeuden alkamisen jälkeen seuraamme jälleen uutta työskentelyä
  - Työssäoloehto kertyy uudelleen kaikesta palkkatyöstä, joka muutoinkin kerryttää päiväraha-oikeutta, eli työssäoloehto voi myös täytyä uudelleen
- Mitä tarkoittaa käytännössä?
  - Jos työ osa-aikaistetaan/työaika palaa osa-aikaiseksi/otat vastaan osa-aikatyön, uusi työssäoloehto täyttyy, kun koossa on 26 uutta työviikkoa, jossa työaika on 8/18 h/kalenteriviikko
  - Työssäoloehdon täytyttyä alkaa oikeus uuteen enimmäismaksuaikaan
  - Jatkuvassa osa-aikatyössä lisäksi noin vuoden välein otetaan omavastuu-aika ja päivärahan suuruus lasketaan uudelleen

Aktiivimalli 1/3

- Aktiivimalli tuli voimaan 1.1.2018
- Työttömän aktiivisuutta seurataan 65 maksupäivän jaksoissa
- Aktiivisuusedellytys täyttyy jos
  - Työssä 65 maksupäivän jaksolla vähintään 18 h (opetustyössä 8 h)
  - Saanut yritystoiminnan tuloa vähintään 241,04 euroa
  - Työllistymistä edistävässä toimenpiteessä vähintään 5 päivää
  - Muussa työvoimaviranomaisen järjestämässä toimenpiteessä vähintään 5 päivää
  - Työpaikalla tai työllistymiseen liittyen toteutettavassa rekrytointia tukevassa toiminnassa vähintään 5 päivää
  - HUOM: Aktiivisuuden täyttäviä edellytyksiä ei voi laskea yhteen eli esim. 200 euroa yritystoimintaa, 4 päivää TE-toimenpidettä ja 7 h opetustyötä yhdellä jaksolla ei täytä aktiivisuusedellytystä!

Aktiivimalli 2/3

- Jos aktiivisuusedellytys täyttyy => etuuden maksaminen jatkuu samassa tasossa seuraavalla 65 maksupäivän tarkastelujaksolla
- Jos aktiivisuusedellytys ei täyty => päivärahaa maksetaan 4,65 %:lla alennettuna seuraava 65 maksupäivän tarkastelujakso
- Tarkastelujakso alkaa alusta (ns. nollautuminen) jos
  - Henkilö työllistyy yli kaksi viikkoa kestävässä kokoaikatyössä
  - Henkilö työllistyy päätoimisesti yrittäjänä yli kaksi viikkoa
  - Päiväraha on hylätty soviteltavien tulojen suuruuden johdosta tai jos työaika ollut yli 80 %
  - TE-toimiston asettama karenssi tai työssäolovelvoite on päättynyt

Aktiivimalli 3/3

- Aktiivisuutta ei edellytetä eikä sitä seurata jos:
  - Työkyvyttömyyseläkehakemus on vireillä
  - Omais- tai perhehoitaja
  - Samanaikainen työkyvyttömyyden tai vamman perusteella myönnetty etuus
  - Lomautettu kokoaikaisesti tai lyhennetylle työviikolle siten, että yhdenjaksoinen päivärahan saantijakso kestää alle 65 maksupäivää
- Esimerkkejä:
  - Henkilö työtön eikä aktiivinen 65 maksupäivän jaksolla => seuraava 65 etuuspäivää alennettuna
  - Henkilö työtön eikä aktiivinen vielä ”toisellakaan” tarkastelujaksolla => seuraava 65 etuuspäivää edelleen samansuuruisena alennettuna etuutena
  - Henkilö työtön ja osoittaa aktiivisuuden ”toisella” tarkastelujaksolla => ”kolmas” jakso taas täytenä

Liikkuvuusavustus

- Kassat maksavat liikkuvuusavustusta tietyissä tilanteissa tukemaan alueellista liikkuvuutta työllistymisessä (myös työllistymiseen liittyvä koulutus).
- Liikkuvuusavustus on suuruudeltaan peruspäivärahan suuruinen eli 32,40 euroa/päivä vuonna 2018
  - Voidaan korottaa jos työpaikka tai koulutus järjestetään yli 200 km päässä asuinpaikasta
  - Lapsikorotus alkamishetken mukaisesti
- Liikkuvuusavustusta maksetaan enintään viideltä päivältä viikossa ja porrastettuna enintään 30-60 päivän ajanjaksolta riippuen työsuhteen kestosta.
- Liikkuvuusavustuksen edellytykset:
  - Työsuhteen alkaessa hakijalla on ollut oikeus ansiopäivärahaan
  - Alkava työsuhde on vähintään kaksi kuukautta
  - Työmatkan kesto ylittää kokoaikatyössä kolme tuntia ja osa-aikatyössä kaksi tuntia päivässä

Yhteystietoja

- Tutustu kassan verkkosivuihin (www.opetk.fi) ja erityisesti Openettiin (linkki kassan verkkosivuilta).
  - Openetti on sähköinen palvelukanava, jossa voi mm. hakea päivärahaa, lähettää hakemuksen liitteitä ja lähettää työttömyyskassaan kysymyksiä/saada vastauksia. Palvelu on suojattu.
  - Työttömyyskassan puhelinpalvelu palvelee ma-to klo 10-14
  - Opettajien työttömyyskassa on myös Facebookissa jossa myös tiedotamme ajankohtaisista asioista (@opettajientk).
- Jäsenmaksuasiat
  - Ammattiliiton jäsenmaksuasioissa ota yhteyttä omaan ammattiliittoosi

Materiaalista

- Tämän esityksen materiaali on valmistettu tiedotus- ja koulutustarkoituksessa, eikä niitä ole tarkoitettu lainopillisiksi neuvoiksi tai tulkintalinjauksiksi yksittäisessä työttömyysturva-asiassa. Tiedon oikeellisuus ja kattavuus on ollut valmistelutyön tavoitteena, mutta koska etuusoikeus ratkaistaan aina yksittäistapauksissa kunkin henkilön tosiasiallisen toiminnan ja olosuhteiden perusteella kokonaisharkintaa käyttäen, esityksen oikeellisuutta, sovellettavuutta, tarkkuutta ja ajantasaisuutta yksilön etuusoikeuden syntymisen ja säilymisen tai päättymisen näkökulmasta ei voida taata. Esitys perustuu kirjoitushetkellä (tammikuu 2018) voimassa olevaan lainsäädäntöön.
- Esityksen valmistelija ja tilaisuuden järjestäjä esille asettajana yksimielisesti toteavat, ettei heillä ole vastuuta toimista ja ratkaisuksista, jotka lukija tekee tai jättää tekemättä sen perusteella, mitä hän on esityksestä lukenut. Konkreettisissa etuustilanteissa tulee ottaa yhteyttä joko Opettajien Työttömyyskassaan tai omaan työ- ja elinkeinotoimistoon.